

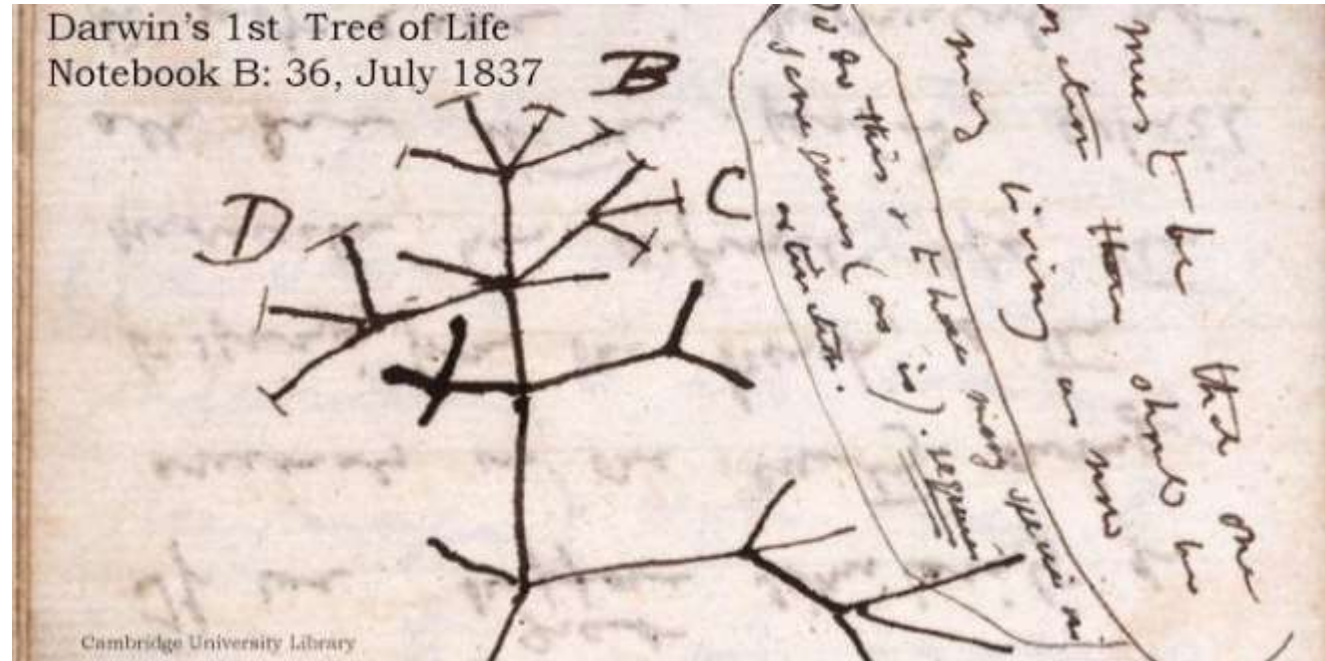
Zientzia gizarteratzea

Eboluzioaren teoria

1859an, Charles Darwinek

Plazido Muxikaren hiztegia
(1965): darbinkeri

Ikerketa 2022an: gizarte
berdinzaleago bat

Noiz: 1972an sortua

Zer: Kultura-elkartea

Helburua: frogatzea euskaraz
ere egin zitekeela zientzia

*"Electrón? Hori euskaraz ez da
esaten"*

Aldizkaria: 1974an

Hipotesia frogatutzat,
25. zenbakiaren editorialean

Bai, Jauna, bai: Fisika Euskaraz.

Nork esan du euskaraz ezin
esplika daitekeela nuklear fisikak?
José Ramón Etxebarriak,
Bilboko Unibersitateko irakasle honek,
estudiante euskaldunei, fisikari buruzko
mintegiak euskara soilean ematen dizkie.
Eskola normalerako ikastoharrak ere
euskaraz hutsean prestatzen ditu.
EUSKARA zientzia lanerako ere
hizkuntza egokia bait da.
Euskaldunok bezain egokia, noski.

Euskara indarberritzearen alde
CAJA LABORALEko gizarte ekintza saila.

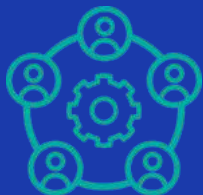

Euskal gizartea garatzeko egiten dugu lan, euskaratik, mundura zabalik

Adimen artifiziala eta
hizkuntza-teknologiak

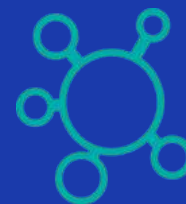
Berdintasuna,
partaidetza eta
eraldaketa

Hizkuntza-zerbitzuak
eta euskara-planak

Zientziaren gizarteratzea
eta hezkuntza

Kultura zientifikoa sustatzeko lan egiten dugu. Erabaki teknozientifikoaren aurrean, gizartearen ardura bultzatzen dugu, gizarte kritikoa, irizpideduna eta berdinezalea eraikitzen laguntzeko.

komunikabideak

Elhuyar aldizkaria

Teknopolis

Irratsaioak

Kolaborazioak

Sare sozialak

hezkuntza

tailerrak

zientzia-azoka

ikastaroak

aholkularitza

zuzeneko ekintzak

sariketak

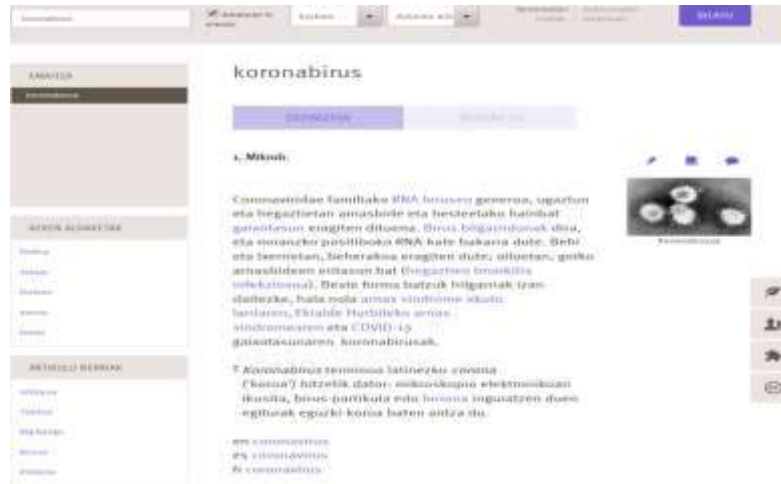
hitzaldiak

jardunaldiak

herritarren zientzia

Hipotesia: kultura zientifikoa, sindemiari aurre egiteko lagungarria

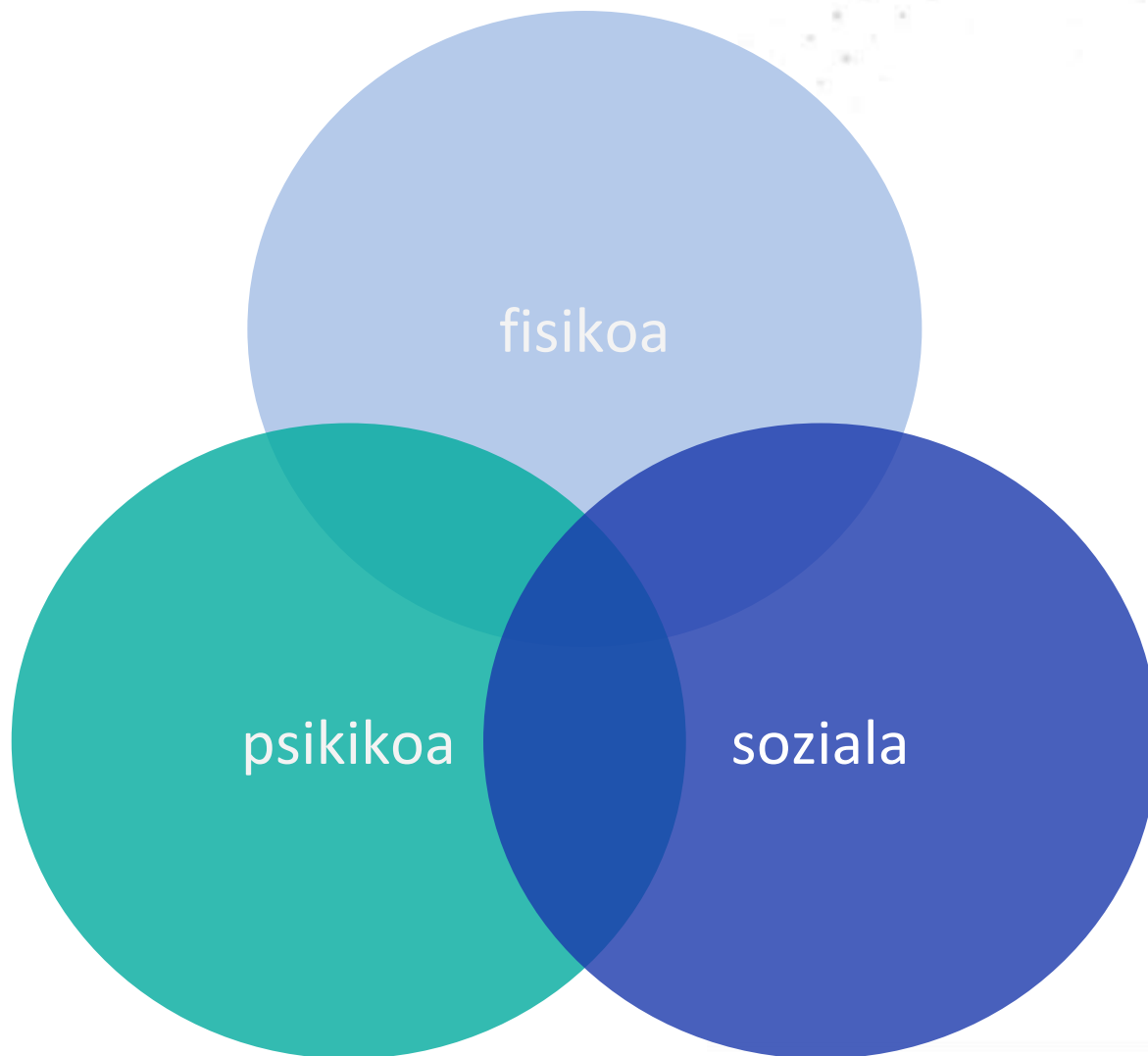

Ez da pandemia bat: sindemia bat da

osasun-krisia
gizarte-krisia
ingurumen-krisia

Baldintzatzaile sozialak eta osasunaren dimentsioak

ONE HEALTH

Genero-ikuspegia

Zientziaren izarrak eta zulo beltzak

Ana Galarraga Aiestaran

Zirrikituetatik begira

Aukerak

KARMELE JAIO 16.04.2021 | 00:42

[...] Batzuetan, nire amak
unibertsoko planetei buruz hitz
egiten didanean, bata txuri batez
jantzia imajinatzen dut,
astrofisikako klaseak ematen
unibertsitateren batean.

desberdintasuna zenbakitan

IGUALDAD
EN CIFRAS 2021

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN
Y FORMACIÓN PROFESIONAL

ALUMNADO

GRADO UNIVERSITARIO

Las mujeres representan un **55,6%** del total.

presencia en:

Educación: 77,9%

Salud y Servicios Sociales: 71,8%

presencia en:

Ingeniería, Industria y Construcción: 29%

Informática: 13,4%

desberdintasuna zenbakitan

IGUALDAD
EN CIFRAS

2021

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN
Y FORMACIÓN PROFESIONAL

ALUMNADO

GRADO SUPERIOR DE FORMACIÓN PROFESIONAL

Las mujeres representan un **47,7%** del total.

presencia en:

Imagen Personal: 93,9%

Servicios Socioculturales y a la Comunidad: 87,1%

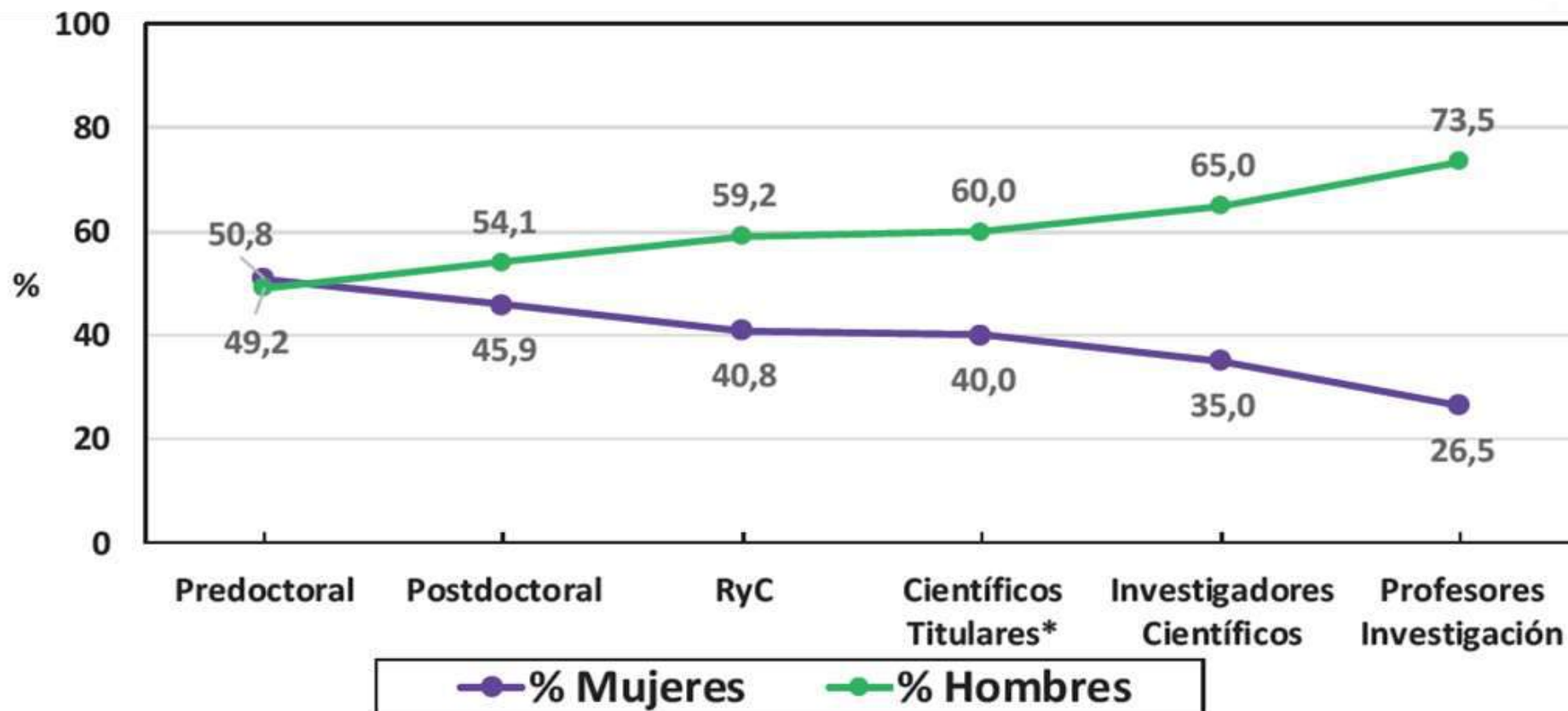
presencia en:

Transporte y Mantenimiento de Vehículos: 3,7%

Instalación y Mantenimiento: 3,4%

guraize-grafika

* Incluye Investigadores Distinguidos

CMyC CSIC 2020

Egilea: Etxebarria Aduriz

ZIENTZIAREN IZARRAK

Emakumeak, itzaletik argira

elhuyar

Emakume horien lekukotzak agerian uzten du zenbatetan gutxietsi zuten haien lana, eta zenbat arazori egin behar izan zioten aurre. Hori dena, Etxebesteren estilo pertsonalean kontatuta, Manu Ortega marrazkilariaren marrazkiez horniturik.

Itsas hondoaren marrazkilaria

MARIE THARP

1920-2006

Ameriketako
Estatu Batuak

Itsas hondo
osoaren
lehen mapa
egin zuen.

Haren
aurkikuntzak
"nesken
txorakeriak"
zirela esan
zuten...

"Mihise zuri bat nuen
hamaika aukera paregabe
osatzeko, muntatzeko
buru-hausgarri liluragarri
bat. Bizitzan, eta
munduaren historian ere,
behin bakarrik gerta
zitekeen zerbait zen.
Aukera paregabea
edozeinentzat, baina,
bereziki, 1940ko
hamarkadako emakume
batentzat"

Gaur egun,
badakigu plaka
tektonikoak eta
ozeano-dortsalak
zirela.

ELHUYAR
ALDIZKARIA
ISTORIOAK ATALA
aldizkaria.elhuyar.eus
Buzosaren Maru Ortaga
CC BY-NC-ND

elhuyar
eragutuz aldatzen

Hezeeni ez zitzaion batere gustatu aurkikuntza hura. "Emakume-ipuinak!", bota zuen. "Ezinezkoa da. Kontinenteen jitoaren usain gehiegi du horrek!".

Pulsar
izarrak
deskubritu
zituen.

Nobel saria
eman zioten
aurkikuntzari,
baina haren
nagusiek irabazi
zuten saria.

Oraindik
eztabaida
zabalik
dago.

**JOCELYN
BELL
BURNELL**

1943-...

Ipar Irlanda

ELHUYAR
ALDIZKARIA
ISTORIOAK ATALA
aldizkaria.elhuyar.eu
Ilustrazioa: Maria Ortega
© 2014 MC NED

elhuyar
ezagutuz aitzakia

Aurkikuntzaren egilea emakumea zen,
gaztea eta polita. Kazetariak jakin nahi
zuten Margaret printzesa baino
altuagoa ote zen, zenbat mutil-lagun
izan zituen...

"Haragi zati bat" bezala sentitu zen
Jocelyn Bell Burnell.

NASako emakumezko kontrolatzaile bakarra

POPPY NORTHCUTT

"Inguruan nituen
tipo haiei
begiratu, eta
pentsatu nuen:
'horiek bezain
argia naiz ni' "

1943-...

Ameriketako
Estatu Batuak

NASako
espazio-ontzien
kontrolatzaileen
artean
emakume bakarra
izan zen...

...eta astronauta
izatera bultzatu
zituen neskak.

ELHUYAR
ALDIZKARIA
ISTORIOAK ATALA
aldizkaria.elhuyar.eus
Ilustrazioa: Maria Ortega
(12, 81 MC 101)

elhuyar
ezagutuz aldatzen

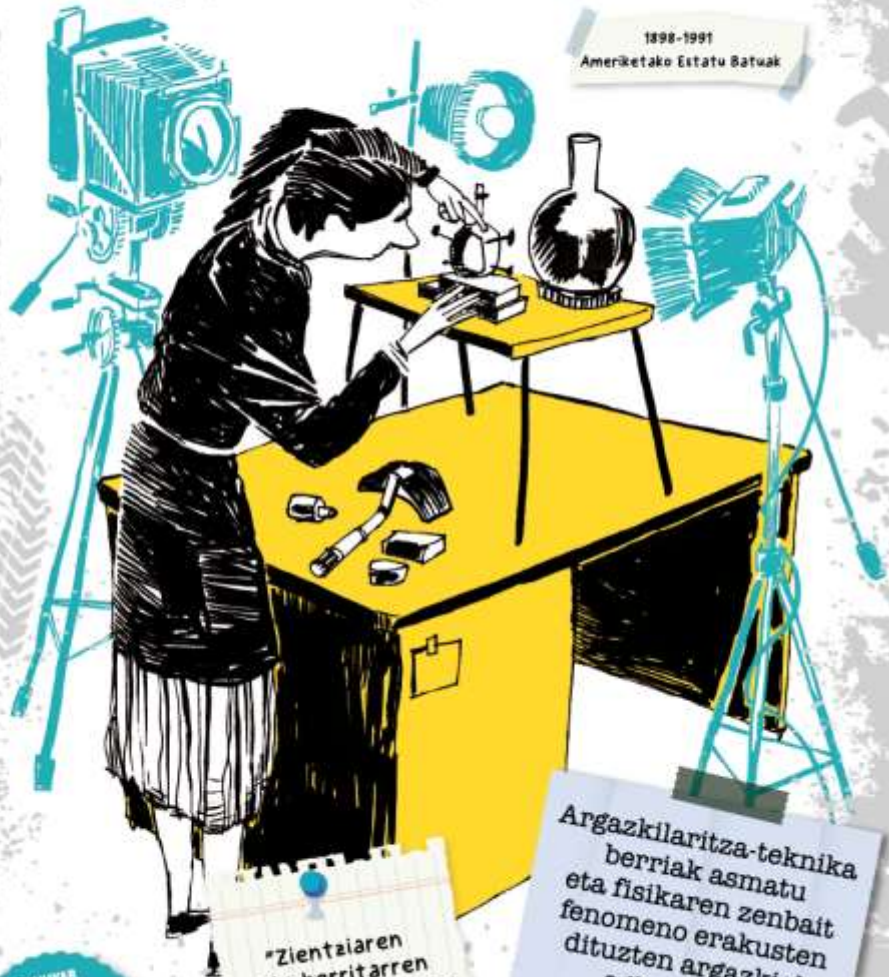
“Edertasun-lehiaketa bateko partaide izandako eta John Swigert Jr. astronautarekin harreman erromantikoa izan duen emakume batek parte hartu du Apollo 13-ko eskifaia etxera onik ekartzen”, zioen hainbat egunkaritan argitaratu zen artikulu batek.

Zientzia-argazkilaria

BERENICE ABBOTT

1898-1991

Ameriketako Estatu Batuak

"Zientziaren
eta herritarren
arteko interpretea
da argazkilaria"

Argazkilaritza-teknika
berriak asmatu
eta fisikaren zenbait
fenomeno erakusten
dituzten argazkiak
egin zituen.

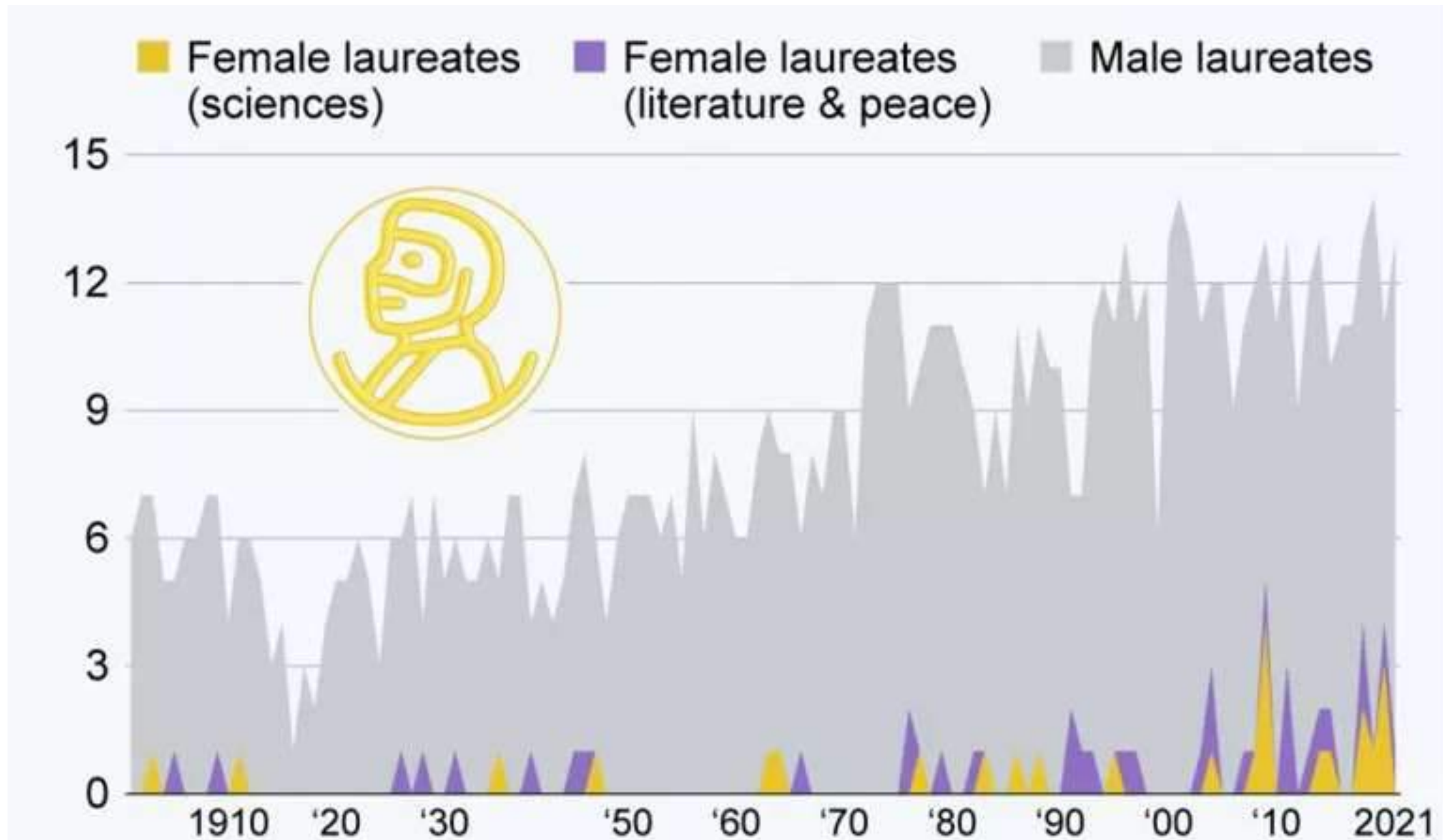
"Neska zintzoak ez dira auzo honetara etortzen"; eta Abbottek erantzun: "Ni ez naiz neska zintzoa. Argazkilaria naiz, eta edonora noa".

ELHUYAR
ALDEKARIA
ISTORIKOAK ATALA
abizkaria.elhuyar.es

Ilustrazioa: Maria Ortega
(2.011 PC, AG)

elhuyar
argazkilaria

Nobel sariak, 1901-2021

Katalin Karikó

mRNA-txertoen ama

66 urte, Hungaria

Erabat baztertuta → “mRNA-txertoen ama”

2010ean, Modernak patenteak erosi

2013an, Biontechek kontratatu

2020-2021: COVID-19rako lehen txertoak

Emakume ikertzaileak COVID-19aren aroan

Bereziketa bikoitza:

1. Parte-hartze txikiagoa mintegi, jardunaldi, kongresu...)
2. Generoa ez da aldagaia ikerketetan

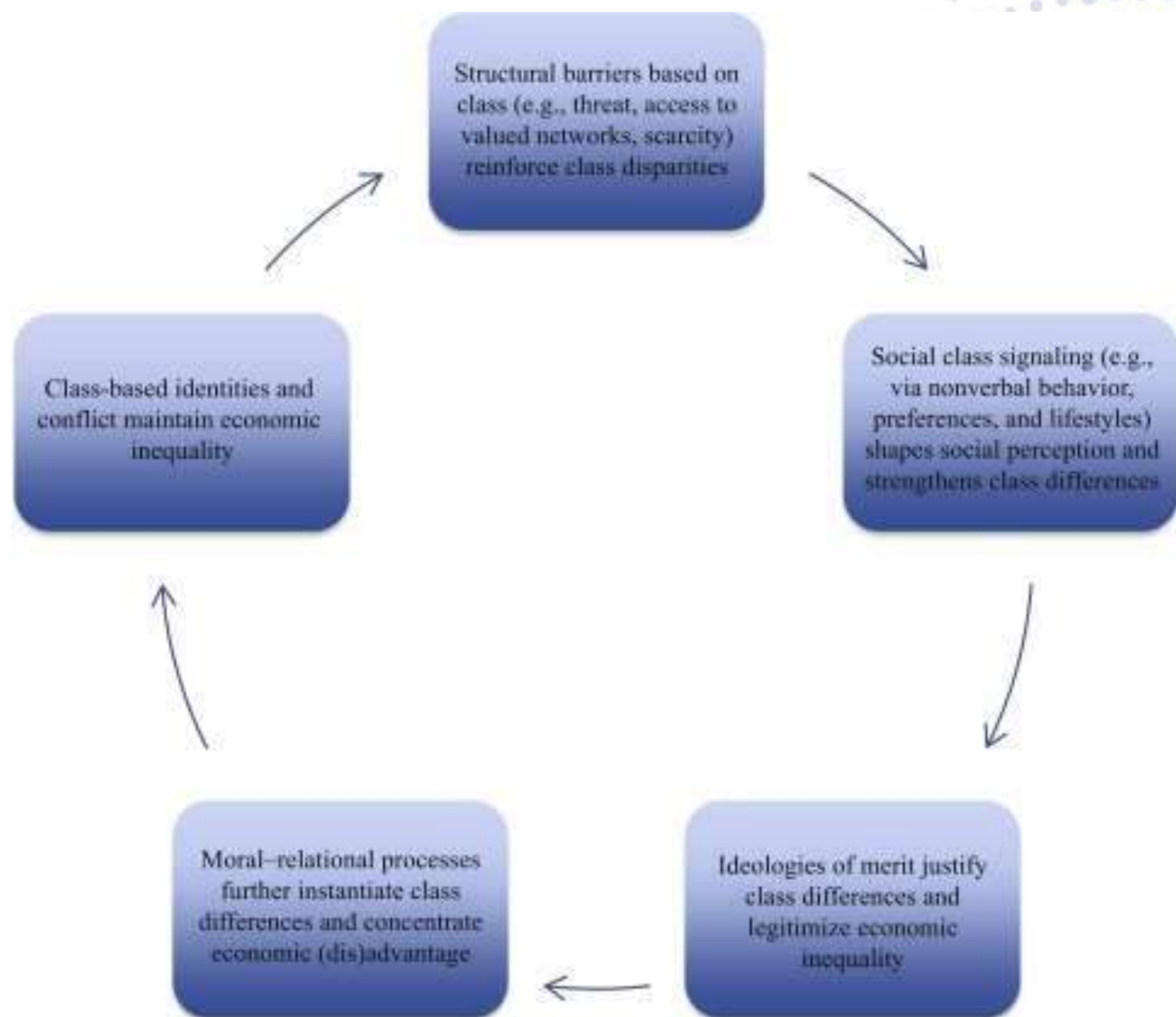
Espainiako txostena: [Generoa eta zientzia koronabirusaren aurrean](#)

Emakume ikertzaileak COVID-19aren aroan

Bereziketa bikoitza:

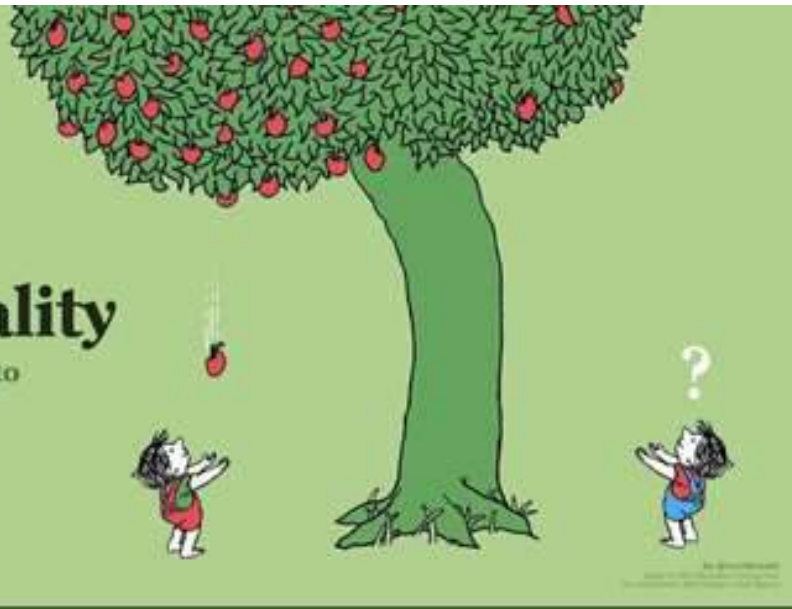
1. Parte-hartze txikiagoa mintegi, jardunaldi, kongresu...)
2. Generoa ez da aldagaia ikerketetan

Espainiako txostena: [Generoa eta zientzia koronabirusaren aurrean](#)

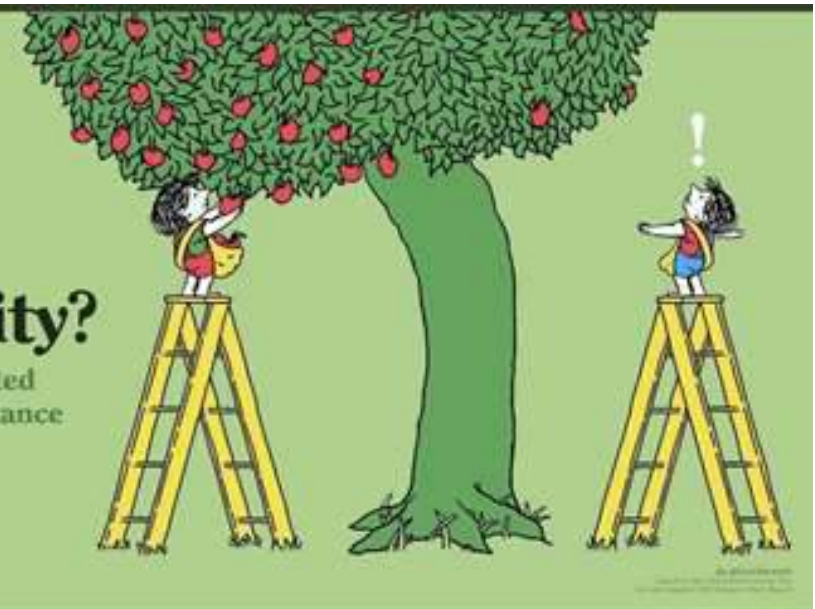
Inequality

Unequal access to opportunities

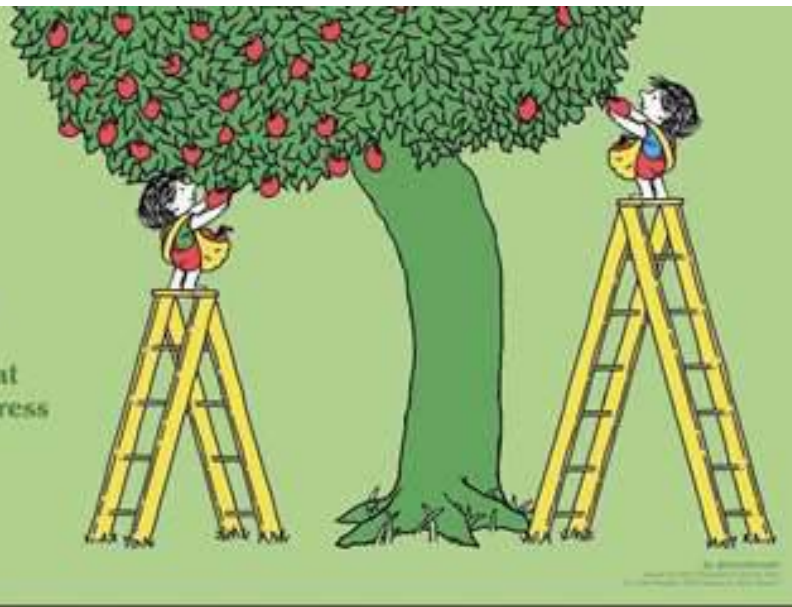
Equality?

Evenly distributed tools and assistance

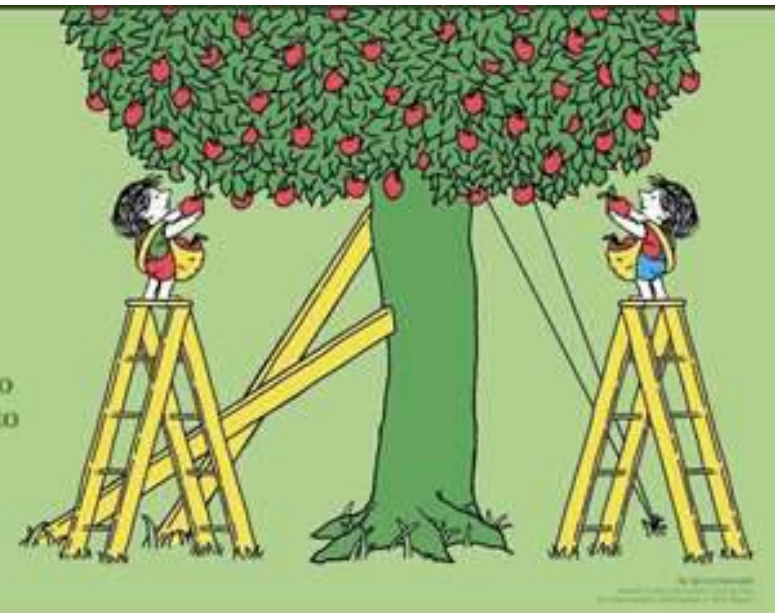
Equity

Custom tools that identify and address inequality

Justice

Fixing the system to offer equal access to both tools and opportunities

Attire of guests and participants:

Business professional: Clothing should be crisp, neat, pressed and never wrinkled. Torn, dirty or frayed clothing is unacceptable.

For Men:

- Dark or subtly patterned suits with matching jacket and pants. A suit with mismatched pants and jacket is not recommended.
- Shirt: Pressed, collared shirt (solid, stripe, or simple pattern).
- Tie: Plain color or conservative patterned.
- Shoes: Dark leather dress shoes and dark-color socks that match the attire.
- No visible tattoos or piercings.

For Women:

- Conservative, full matching business skirt suits including a jacket and a dress skirt. Black skirt is recommended. Other neutral colors (dark gray, navy, brown) are okay if top and bottom are matching.
- Shirt: Pressed, collared button-down shirt or blouse without a deep neckline. Solid colors. Preferably white.
- Skirt: Skirt should be a little below the knee and never shorter than above the knee. It should cover your thighs completely when you sit.
- Hosiery (required with skirt): Nude (skin-tone) or dark-colored pantyhose. No runs.
- Shoes: Closed-toe heels or Dress shoes (pumps, flats, heels)
- Make-up should be minimal and conservative (daytime makeup)
- No visible tattoos. Pale color nail polish.
- Keep hair and jewelry simple (i.e. studs for earrings); Long hair should be pulled back away from face; Remove all other jewelry and piercings (i.e. nose rings, etc.)

“Zientzia boterea da; feministok ezin dugu alde batera utzi”.
Uzuri Albizu Mallea

“Zientzia boterea da; feministok ezin dugu alde batera utzi”.

Uzuri Albizu Mallea

- Nolako zientzia nahi dugu?
- Nori egingo diona mesede?
- Posible da zientzia ona egitea, emakumerik gabe?

Erantzunak, iritziak, galderak, ekarpenak, zalantzak...

ESKERRIK ASKO!